

УДК 347.4:615.8

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2025.4.09>

Олександр Вікторович Мозолевський,

Хмельницький університет управління та права

імені Леоніда Юзькова,

кафедра приватного права (аспірант);

<https://orcid.org/0009-0009-3890-1852>,

e-mail: mozolevskiyadvokat@gmail.com

СТОРОНИ ДОГОВОРУ ПРО НАДАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Статтю присвячено характеристиці сторін договору про надання реабілітаційних послуг. Проаналізовано норми законодавчих актів і дослідження науковців, які вивчали правові засади надання реабілітаційної допомоги в Україні. Визначено вимоги до реабілітаційних закладів, які можуть бути виконавцями в договорі про надання реабілітаційних послуг. Встановлено права осіб, які можуть бути отримувачами реабілітаційних послуг. Запропоновано внесення змін до законодавства, що регулює надання реабілітаційних послуг.

Ключові слова: договір, цивільний договір, реабілітаційні послуги, реабілітаційна допомога, виконавець, замовник, пацієнт, реабілітаційний заклад, правове регулювання.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Одержання якісної та кваліфікованої реабілітаційної допомоги може стати запорукою швидкого відновлення працездатності особи після тривалого захворювання. Проте не всі реабілітаційні послуги можуть бути охоплені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення та профінансовані за рахунок коштів Державного бюджету України. Іноземні громадяни, які на постійній основі не проживають на території України, можуть бути зацікавлені в отриманні реабілітаційних послуг. Саме в таких випадках може бути укладений цивільний договір про надання реабілітаційних послуг. Дослідження змісту такого договору й особливих характеристик сторін є актуальним, оскільки чинне цивільне законодавство не передбачає укладення договорів такого виду.

Стан дослідження проблеми

Питання надання реабілітаційної допомоги регулярно стають предметом наукових розвідок. Проблеми правового регулювання цієї сфери детально висвітлені у працях таких науковців, як Г. Є. Болдарь [1] та А. Р. Козолис [2]. Особливості укладання договорів про надання реабілітаційних послуг розглянуті в дослідженнях А. О. Дутко [3; 4];

умови договорів про надання медичних послуг – у праці Н. М. Зільник [5]. Соціальне обслуговування осіб з інвалідністю в реабілітаційних установах України проаналізовано М. О. Бук [6]. Окремим аспектам правового регулювання реабілітації військовослужбовців приділяють увагу К. М. Куркова та А. І. Луценко-Миськів [7], правовим засадам доступності реабілітаційної допомоги в умовах воєнного стану – В. І. Теремецький, О. В. Батрин і О. А. Івахненко [8]. Ці наукові напрацювання дозволяють окреслити загальні умови надання реабілітаційних послуг в Україні. Однак спеціальне комплексне дослідження, присвячене характеристиці сторін договору про надання реабілітаційних послуг, наразі відсутнє.

Мета і завдання дослідження

Мета статті полягає у визначенні особливих характеристик сторін договору про надання реабілітаційних послуг. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі *завдання*:

- проаналізувати правовий статус і перелік реабілітаційних установ;
- охарактеризувати вимоги до реабілітаційних закладів, встановлені в Ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з медичної практики (далі – Ліцензійні умови);
- встановити права пацієнтів реабілітаційних закладів;
- визначити умови укладення договорів про надання реабілітаційних послуг повнолітніми та неповнолітніми особами.

Наукова новизна дослідження

Розроблено рекомендації щодо вдосконалення законодавства, яке регулює права пацієнтів реабілітаційних установ.

Виклад основного матеріалу

Поняття реабілітаційних послуг визначено як у законодавчих актах, так і у працях науковців. Згідно з абз. 18 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» (далі – Закон № 1053-IX) реабілітація – це комплекс заходів, яких потребує особа, що зазнає або може зазнати обмеження повсякденного функціонування внаслідок стану здоров'я або старіння у взаємодії з її середовищем¹. Відповідно до абз. 17 ч. 1 ст. 3 Основ законодавства про охорону здоров'я (далі – Основи) надання реабілітаційної допомоги в реабілітаційному закладі охоплюється поняттям «медичне обслуговування». Згідно з абз. 39 ч. 1 ст. 3 Основ реабілітаційна послуга надається пацієнту реабілітаційним закладом або закладом охорони здоров'я, які мають

¹ Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20> (дата звернення: 30.09.2025).

право надавати реабілітаційну допомогу, та оплачується її замовником¹. В абзаці 11 ст. 1 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» (далі – Закон № 2961-IV) встановлено такі види реабілітаційних послуг, як психолого-педагогічна реабілітація, професійна реабілітація, трудова реабілітація, фізкультурно-спортивна реабілітація, соціальна реабілітація та психологічна реабілітація². Таким чином, законодавство встановлює визначення та окремі різновиди реабілітаційних послуг. Надання реабілітаційної допомоги є однією зі складових медичного обслуговування.

Г. Є. Болдарь стверджує, що різновидами реабілітаційних послуг є абілітація, ерготерапія, фізична терапія та психологічна допомога під час реабілітації [1, с. 30]. К. М. Куркова звертає увагу на те, що реабілітація – це не лише комплекс заходів або поєднання різних методів впливу на здоров'я людини, у програмах реабілітації ефективність кожного заходу має взаємообумовлений вплив [7, с. 54]. А. Р. Козолис визначає реабілітаційну послугу як визначений законом або договором комплекс дій реабілітаційного закладу, спрямований на вжиття заходів для допомоги особі, яка може зазнати обмежень повсякденної життєдіяльності [2, с. 173]. Отже, можна зробити висновок, що реабілітаційна послуга становить комплекс заходів і методів впливу на здоров'я людини, яка може зазнати обмежень повсякденної життєдіяльності.

Як передбачено в ч. 4 ст. 9 Закону № 1053-IX, до надавачів реабілітаційної допомоги належать реабілітаційні заклади, відділення та підрозділи закладів охорони здоров'я, які надають реабілітаційні послуги, фахівці з реабілітації та мультидисциплінарні реабілітаційні командиз. Згідно з ч. 1 ст. 3 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» певний перелік медичних послуг може надаватися громадянам України за рахунок коштів державного бюджету. Цей перелік установлюється у програмі державних гарантій медичного обслуговування населення⁴. При

¹ Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (дата звернення: 30.09.2025).

² Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення: 30.09.2025).

³ Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20> (дата звернення: 30.09.2025).

⁴ Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення : Закон України від 19.10.2017 № 2168-VIII // БД «Законодавство України» /

чому у главах 30 і 31 Порядку реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2024 р. № 1503, передбачено надання реабілітаційних послуг у стаціонарних і амбулаторних умовах¹. В. І. Теремецький та співавтори справедливо стверджують, що у 2022–2023 рр. було вдосконалено механізми доступу до реабілітаційної допомоги, збільшено пакети медичних послуг, які надаються за кошти державного бюджету, розширено коло медичних працівників, які можуть надавати реабілітаційну допомогу [8, с. 52]. Отже, замовником для надання реабілітаційних послуг громадянам України в державних і комунальних реабілітаційних закладах виступає держава. Громадяни України можуть отримати реабілітаційні послуги за рахунок коштів Державного бюджету України.

Водночас існують такі види реабілітаційних послуг, які не охоплюються програмою державних гарантій медичного обслуговування населення. Перелік випадків, коли державні та комунальні заклади охорони здоров'я можуть надавати послуги з медичного обслуговування населення на платній основі, встановлено постановою Кабінету Міністрів України від 5 липня 2024 р. № 781. Наприклад, за кошти юридичних і фізичних осіб можуть надаватися ті послуги з медичного обслуговування населення, які не покриваються програмою державних гарантій медичного обслуговування населення². Приватні реабілітаційні заклади або заклади охорони здоров'я можуть надавати реабілітаційні послуги за рахунок коштів громадян або підприємств на договірних засадах. Іноземні громадяни можуть отримувати реабілітаційні послуги в закладах охорони здоров'я України. У цьому разі надання реабілітаційної допомоги буде відбуватися на підставі цивільного договору про надання послуг, укладеного між сторонами.

Частиною 1 ст. 901 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) передбачено, що за договором про надання послуг виконавець погоджується за завданням замовника надати йому певну послугу.

ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19> (дата звернення: 30.09.2025).

¹ Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році : постанова Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 № 1503 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1503-2024-п> (дата звернення: 30.09.2025).

² Деякі питання надання послуг з медичного обслуговування населення за плату від юридичних і фізичних осіб : постанова Кабінету Міністрів України від 05.07.2024 № 781 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/781-2024-п> (дата звернення: 30.09.2025).

Причому така послуга повинна споживатися у процесі вчинення певної дії або здійснення якоїсь діяльності. Водночас замовник зобов'язується оплатити виконавцеві надану послугу¹. Окремий різновид договору про надання медичних або реабілітаційних послуг не передбачено в ЦК України. Однак чимало наукових досліджень присвячено характеристиці таких договорів, аналізу їхніх особливостей, правових аспектів і проблем, що виникають під час їх укладення та виконання.

А. О. Дутко характеризує договір про надання реабілітаційних послуг як двосторонній та оплатний. Споживачем послуги є пацієнт, а надавачем – спеціалізований заклад охорони здоров'я, який має ліцензію, оскільки відповідає встановленим законодавством вимогам. Істотними умовами договору є вартість реабілітаційної допомоги та строк, протягом якого надаються реабілітаційні послуги, а також предмет договору – характеристики відповідної реабілітаційної послуги [3, с. 58–59]. А. Р. Козолис звертає увагу на те, що реабілітаційна послуга як об'єкт цивільних прав має визначену вартість, а отже, її надання супроводжується еквівалентним обов'язком пацієнта оплатити таку послугу. Оплата повинна включати компенсацію витрат на здійснення послуги та винагороду фахівцю з реабілітації [2, с. 173]. Зазначені науковці наводять певні ознаки договору про надання реабілітаційних послуг, характеризують його істотні умови. Але вони не змогли запропонувати визначення цього договору. На нашу думку, договір про надання реабілітаційних послуг – це угода між пацієнтом і реабілітаційним закладом, яка передбачає надання замовнику на платній основі комплексу заходів, яких потребує особа, що зазнає обмежень повсякденного функціонування у взаємодії із зовнішнім середовищем внаслідок стану здоров'я або старіння.

Відповідно до ч. 1 ст. 901 ЦК України сторонами будь-якого з договорів про надання послуг є замовник і виконавець². Характеризуючи статус сторін договору про надання медичних послуг, Н. М. Зільник зазначає, що виконавцем може бути юридична особа, яка має статус закладу охорони здоров'я та ліцензію для провадження господарської діяльності з медичної практики [5, с. 75]. А. О. Дутко стверджує, що виконавцями договору про надання реабілітаційних послуг можуть бути реабілітаційні заклади й установи, заклади охорони здоров'я та соціального захисту, інші суб'єкти господарювання, які мають право надавати реабілітаційні послуги. Замовником реабілітаційних

¹ Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 30.09.2025).

² Там само.

послуг виступає пацієнт [4, с. 50]. Спробуємо більш докладно розглянути вимоги до виконавців у договорі про надання реабілітаційних послуг.

Правовий статус реабілітаційних закладів визначено законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами України. Відповідно до абз. 23 ч. 1 ст. 1 Закону № 2961-IV реабілітаційний заклад надає послуги з реабілітації повнолітніх осіб та дітей з інвалідністю. Така діяльність здійснюється відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації. Реабілітаційний заклад може бути створений в організаційно-правовій формі установи, підприємства та закладу. Згідно з ч. 1 ст. 14 Закону № 2961-IV реабілітаційні заклади можуть бути засновані на державній, комунальній та приватній формах власності¹. Отже, важливою умовою для надання реабілітаційних послуг є наявність ліцензії в реабілітаційного закладу.

Згідно з п. 15 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» одним із видів господарської діяльності, який підлягає ліцензуванню, є медична практика². Ліцензійні умови затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 р. № 285³. Такого різновиду господарської діяльності, як реабілітаційна допомога, законодавчі акти не передбачають, але згідно з п. 9 Ліцензійних умов реабілітація визнається одним із видів медичної допомоги⁴. Отже, для надання реабілітаційної допомоги заклад охорони здоров'я повинен отримати ліцензію на медичну практику.

Положення Ліцензійних умов установляють певні вимоги до надання реабілітаційної допомоги і діяльності реабілітаційних закладів, зокрема:

- заклад має застосовувати тільки методи реабілітації, дозволені Міністерством охорони здоров'я України (далі – МОЗ України) (п. 11 Ліцензійних умов);
- повинен мати затверджений у встановленому порядку статут і правила внутрішнього трудового розпорядку (п. 12 Ліцензійних умов);
- надавати медичну допомогу відповідно до затверджених протоколів реабілітаційної допомоги (підп. 13 п. 13 Ліцензійних умов);

¹ Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення: 30.09.2025).

² Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19> (дата звернення: 30.09.2025).

³ Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики : постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-p> (дата звернення: 30.09.2025).

⁴ Там само.

- затвердити індивідуальний реабілітаційний план щодо кожного пацієнта відповідно до встановленого зразка (п. 15-1 Ліцензійних умов);
- фахівці з реабілітації повинні відповідати єдиним кваліфікаційним вимогам, затвердженим МОЗ України (п. 26-1 Ліцензійних умов).

Крім того, до надання допомоги в роботі мультидисциплінарної реабілітаційної команди залучаються спеціалісти з відповідним фахом (п. 26-2 Ліцензійних умов)¹.

Лише при дотриманні вказаних вимог реабілітаційний заклад може одержати ліцензію на здійснення господарської діяльності з медичної практики.

Варто зазначити, що, відповідно до ст. 11 Закону № 1053-IX, до реабілітаційних закладів належать: реабілітаційні лікарні, реабілітаційні центри, амбулаторні реабілітаційні заклади, центри психологічної реабілітації, протезно-ортопедичні підприємства, заклади медико-психологічної реабілітації. До реабілітаційних відділень належать палати гострої реабілітації, стаціонарні й амбулаторні відділення післягострої та довготривалої реабілітації, які створюються в лікарнях різного профілю і багатoproфільних лікарнях. Окрім того, на базі санаторно-курортних закладів різного відомчого підпорядкування, типу і форми власності можуть бути створені стаціонарні відділення післягострої та довготривалої реабілітації². Згідно з ч. 1 ст. 22 Закону України «Про курорти» санаторно-курортні заклади можуть бути розташовані на територіях курортів і забезпечують надання громадянам послуг лікувального, профілактичного та реабілітаційного характеру з використанням природних лікувальних ресурсів³. М. О. Бук серед реабілітаційних установ України виокремлює академічні та галузеві науково-дослідні установи, які беруть участь у реабілітації осіб з інвалідністю, санаторно-курортні й оздоровчі заклади різного відомчого підпорядкування та форми власності, протезно-ортопедичні підприємства і реабілітаційні відділення закладів охорони здоров'я [6, с. 85]. Таким чином, законодавчі акти передбачають достатньо широкий перелік реабілітаційних закладів.

¹ Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики : постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-p> (дата звернення: 30.09.2025).

² Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20> (дата звернення: 30.09.2025).

³ Про курорти : Закон України від 05.10.2000 № 2026-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14> (дата звернення: 30.09.2025).

Перелік закладів охорони здоров'я затверджений наказом МОЗ України від 28 жовтня 2002 р. № 385. Відповідно до цього підзаконного акта встановлено такі види реабілітаційних закладів: медичний реабілітаційний центр, центр реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи, центр медико-соціальної реабілітації дітей, центр медичної реабілітації та паліативної допомоги дітям, центр реабілітації репродуктивної функції людини¹. Всі перелічені заклади можуть надавати реабілітаційні послуги як за кошти державного бюджету, так і за кошти фізичних та юридичних осіб.

Варто зазначити, що, відповідно до ч. 2 ст. 5 Закону № 2961-IV, фахівці з реабілітації та медичні працівники беруть участь у реалізації державної політики у сфері реабілітації². Згідно з абз. 22 ч. 1 ст. 1 Закону № 1053-IX фахівцями з реабілітації є спеціалісти, які відповідно до отриманої освіти безпосередньо надають реабілітаційну допомогу, оскільки володіють відповідними професійними знаннями та навичками³. Водночас пацієнт укладає договір про надання реабілітаційних послуг не з конкретним фахівцем у сфері реабілітації, а з медичним закладом, який має відповідну ліцензію на здійснення господарської діяльності у сфері медичної практики.

Іншою стороною договору про надання реабілітаційних послуг є замовник, тобто пацієнт. Згідно з абз. 33 ч. 1 ст. 3 Основ пацієнтом є фізична особа, яка звернулася за медичною та/або реабілітаційною допомогою чи медичною послугою та/або якій така допомога або послуга надається. Варто наголосити, що відповідно до ст. 11 Основ іноземні громадяни, які постійно проживають в Україні, мають ті ж самі права й обов'язки у сфері охорони здоров'я, що і громадяни України⁴. Отже, отримати реабілітаційну допомогу за програмою державних гарантій медичного обслуговування можуть як громадяни, так і іноземці, які на законних підставах проживають на території України.

Права пацієнтів установлені законодавством України. Так, відповідно до п. «д» ч. 1 ст. 6 Основ пацієнт має право на кваліфіковану

¹ Про затвердження переліку закладів охорони здоров'я : наказ МОЗ України від 28.10.2002 № 385 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-02> (дата звернення: 30.09.2025).

² Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> (дата звернення: 30.09.2025).

³ Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20> (дата звернення: 30.09.2025).

⁴ Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (дата звернення: 30.09.2025).

реабілітаційну допомогу, інформацію про доступні реабілітаційні послуги, проведення оцінювання повсякденного функціонування особи¹. Стаття 4 Закону № 1053-IX встановлює права й обов'язки осіб, яким надається реабілітаційна допомога. Наприклад, право обирати реабілітаційний заклад або фахівця з реабілітації, одержувати інформацію про результати реабілітаційного обстеження, брати участь у складанні індивідуального реабілітаційного плану, ознайомлюватися з документатцією щодо реабілітації, право на захист персональних даних, збереження лікарської таємниці, гідне та гуманне ставлення з боку працівників реабілітаційних закладів². Варто зазначити, що законодавство прямо не встановлює право пацієнта одержати реабілітаційну допомогу за рахунок коштів Державного бюджету України або за власний рахунок. Але право вибору реабілітаційного закладу передбачає можливість обрання приватної реабілітаційної установи, яка надає ті реабілітаційні послуги, які не охоплюються програмою державних гарантій медичної допомоги населенню. Надання таких реабілітаційних послуг може відбуватися на підставі цивільного договору про надання відповідних послуг.

Договір про надання реабілітаційних послуг може укласти тільки особа, яка досягла віку 18 років (повноліття) і відповідно до ст. 34 ЦК України має повну цивільну дієздатність³. Такий висновок цілком відповідає вимогам ст. 22 Закону № 1053-IX, яка передбачає надання реабілітаційної допомоги виключно за згодою пацієнта. Також ст. 22 Закону № 1053-IX вимагає отримання згоди батьків як законних представників малолітньої особи, яка не досягла віку 14 років⁴. Згідно зі ст. 31 ЦК України малолітня особа може вчиняти лише дрібні побутові правочини⁵. Таким чином, договір про надання реабілітаційної

¹ Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (дата звернення: 30.09.2025).

² Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20> (дата звернення: 30.09.2025).

³ Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 30.09.2025).

⁴ Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20> (дата звернення: 30.09.2025).

⁵ Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 30.09.2025).

допомоги малолітній особі у віці до 14 років будуть укладати батьки такої дитини.

Особи у віці від 14 до 18 років, відповідно до ст. 32 ЦК України, мають право самостійно розпоряджатися результатами свого заробітку, але більшість договорів все ж таки укладаються лише за згодою батьків¹. Тому навіть у разі наявності необхідних грошових коштів у неповнолітнього для укладення договору про надання реабілітаційних послуг буде потрібна згода батьків.

Висновки

Сторонами договору про надання реабілітаційних послуг є замовник і виконавець. Особливі характеристики виконавців договору про надання реабілітаційних послуг полягають у такому:

- ними можуть бути реабілітаційний заклад, заклад охорони здоров'я або санаторно-курортний заклад, які мають реабілітаційні відділення;

- вони повинні мати статус юридичної особи;

- можуть бути засновані на державній, приватній або комунальній формі власності;

- повинні мати ліцензію на здійснення медичної практики, тобто відповідати встановленим вимогам Ліцензійних умов;

- у штаті реабілітаційного закладу мають бути фахівці з реабілітації.

До особливих характеристик замовника в договорі про надання реабілітаційних послуг належать такі:

- це фізичні особи, які мають статус пацієнта;

- пацієнтом може бути іноземний громадянин, який постійно не проживає на території України;

- громадянин України може отримати ті реабілітаційні послуги, які не передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення;

- користуються встановленими в законодавчих актах правами пацієнта;

- договір про надання реабілітаційної допомоги може укласти фізична особа, яка досягла повноліття;

- договір про надання реабілітаційних послуг неповнолітньому укладається його батьками.

Для вдосконалення правового регулювання прав пацієнтів реабілітаційних закладів пропонуємо у ст. 22 Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» встановити право пацієнта на укладення

¹ Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 30.09.2025).

договору про надання реабілітаційних послуг за власні кошти. На підставі цього договору можуть бути надані реабілітаційні послуги, які не охоплюються програмою державних гарантій медичної допомоги населенню.

Перспективи подальших наукових досліджень можуть стосуватися визначення прав та обов'язків сторін договору про надання реабілітаційних послуг.

Список бібліографічних посилань: 1. Болдарь Г. Є. Особливості правового регулювання реабілітації у сфері охорони здоров'я в Україні // Сучасні тенденції, спрямовані на збереження здоров'я людини : зб. тез VI наук.-практ. internet-конференції з міжнародною участю (м. Харків, 20–21 квіт. 2023 р.) / МОЗ України ; Нац. фармацевт. ун-т. Харків, 2023. С. 29–31. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/30878/1/29-31.pdf> (дата звернення: 30.09.2025). 2. Козолис А. Р. Поняття та правова природа реабілітаційних послуг: цивільно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 171–174. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/38>. 3. Дутко А. О. Юридична конструкція договору про надання реабілітаційних послуг. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 9 (37). С. 54–62. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-9\(37\)](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-9(37)). 4. Дутко А. О. Цивільно-правове регулювання надання реабілітаційних послуг. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2024. Вип. 3 (56). С. 48–51. DOI: <https://doi.org/10.32782/руув.в3.2024.10>. 5. Зільник Н. М. Договір про надання медичних послуг. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 9. С. 73–76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-9/16>. 6. Бук М. О. Соціальне обслуговування осіб з інвалідністю в реабілітаційних установах України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С. 82–89. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.9.15>. 7. Куркова К. М., Луценко-Миськів Л. І. Правове регулювання реабілітації військовослужбовців. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 1 (83), т. 2. С. 53–58. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.1.2.9>. 8. Батрин О. В., Теремецький В. І., Івахненко О. А. Правові гарантії доступності медичної та реабілітаційної допомоги в період дії воєнного стану. *Ірпінський юридичний часопис*. 2024. Вип. 2 (15). С. 46–58. DOI: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-2\(15\)-2024-46-58](https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(15)-2024-46-58).

Надійшла до редколегії 17.10.2025

Прийнята до опублікування 29.11.2025

Mozolevskyi O. V. Parties to a Contract for the Provision of Rehabilitation Services

This article is devoted to the characteristics of the parties to a contract for the provision of rehabilitation services. An analysis of the regulatory and legal acts governing legal relations in the field of healthcare and the provision of rehabilitation services is conducted. The work of

the scholars researching the legal basis for the provision of rehabilitation assistance in Ukraine, in particular the civil law regulation of this sphere, is considered separately.

The parties to the agreement on the provision of rehabilitation services, such as the customer and the contractor, are characterised. The requirements for rehabilitation institutions that can act as contractors under such an agreement are defined. It is emphasised that rehabilitation institutions must have the status of a legal entity and may operate on the basis of private, state or municipal ownership. It is noted that in order to carry out economic activities in the field of medical practice, rehabilitation institutions must obtain an appropriate licence. An important aspect is the availability of qualified rehabilitation specialists on the staff of such institutions.

It is clarified that a contract for the provision of rehabilitation assistance may be concluded both by adult individuals and by parents of minors who need rehabilitation assistance. The rights of patients under such an agreement are outlined. It is noted that a patient may also be a foreign citizen who does not permanently reside in Ukraine. It is emphasised that a citizen of Ukraine, on the basis of an agreement on the provision of rehabilitation services, may receive rehabilitation services that are not included in the programme of state guarantees for medical care for the population.

It is proposed to amend Article 22 of the Law of Ukraine “On Rehabilitation in the Field of Health Care”, in particular to provide for the right of a patient to conclude an agreement on the provision of rehabilitation services at their own expense. The prospects for further scientific research in the context of the article’s topic are outlined.

Keywords: contract, civil contract, rehabilitation services, rehabilitation assistance, contractor, customer, patient, rehabilitation facility, legal regulation.

